

Emlékeztető az MTA Statisztikai és Jövőkutatói Tudományos Bizottsága (SJTB)

2013. május 22-I üléséről

Az MTA Nádor utcai épületében tartott ülésen a Bizottság 23 tagjából 16 fő jelent meg, így a Bizottság határozatképes volt.

Az ülést, melynek napirendjén 5 tétel szerepelt, Besenyei Lajos, a Bizottság elnöke vezette.

1. Az első napirend keretében az előzetesen, a meghívóval együtt írásban megküldött anyagok alapján

- Hunyadi László, a Statisztikai Tudományos Albizottság elnöke beszámolt az albizottság 2012. évi munkájáról és a 2013. évben végzett eddigi tevékenységéről és terveiről. Mindkét évben 3 általános ülést, néhány speciális témában szervezett ülést tartanak, valamint közreműködnek az MTA "Tudomány ünnepe" SJTB rendezvényen. 2013 fő témái a statisztika nyelve, kultúrája, a statisztika alkalmazása más tudományterületeken, tudománymetria.
- Tóthné Szita Klára, a Jövőkutatói Tudományos Albizottság elnöke beszámolt az albizottság 2012. évi 6 üléséről, melyből 1-1 Herenden illetve Miskolcon került megszervezésre, valamint egy kiskonferenciáról, melynek előadásanyagai "A Jövő és 2012" című tanulmánykötetben jelentek meg. 2013 évben 4 rendes ülést terveznek, többek között a fiatalok kutatási témáinak bemutatására is lehetőséget teremtve, valamint eseti, alkalomhoz kötődő rendkívüli rendezvényekre is sor kerül majd.
- Szép Katalin, az SJTB titkára ismertette a Bizottság munkájáról a IX. Osztálynak küldött beszámolót. 2012 évben a tavaszi ülés mellett az SJTB "A statisztika és a jövőkutatói aktuális tudományos kérdései" címmel szervezett nyilvános ülést az MTA "tudomány ünnepe" rendezvénysorozat keretében, az albizottságok közreműködésével.

Hozzászólások:

- Besenyei Lajos, az Országos Statisztikai Tanács tagjaként értesült róla, hogy a Központi Statisztikai Hivatal és a Magyar Statisztikai Társaság 2013 októberében tudományos konferenciát rendez abból az alkalomból, hogy az ISI 2013-at a statisztika évének nyilvánította. Ehhez az SJTB is csatlakozhatna.
- Kiss Endre és Szilágyi György a Nemzetközi munkabizottság elnöke és alelnöke beszámolt a munkabizottság üléséről valamint ezévi terveikről.
- Schmidt Péter előadót javasolt a JTAB egyik rendezvényére.
- Nováky Erzsébet a Jövőkutatói Világszövetség 40 éves jubileumi bukaresti konferenciájáról ígért beszámolót.

Határozat: A Bizottság elismeréssel fogadta a beszámolókat, és egyhangúlag nyílt szavazással elfogadta azokat.

2. Az SJTB őszi rendezvénye az albizottságok szervezte szekciókra épül, egyrészt a magyar jövőkutatás 45 éves évfordulójára, másrészt a magyar statisztika tudomány történetére, néhány személyiség hozzájárulásának kiemelésével.

Hozzászólások:

- Nováky Erzsébet és Sándorné Kriszt Éva javasolta, hogy a résztvevők szervezésében nemcsak az SJTB és albizottságainak tagjaira kellene koncentrálni, hanem országos szinten kell szervezni, egyetemeket, más szervezeteket értesíteni.
- Szilágyi György és Rappai Gábor javasolta, hogy a statisztika 'transzdiszciplináris' jellegére támaszkodjunk, ami nem határterületet jelent, hanem átfogó jellemző. Hideg Éva hozzátette, hogy a jövőkutatás esetében is ismert ez a sajátosság, azonban azt a tudományos jelleg megkérdőjelezésére használják.

Határozat: az SJTB a témajavaslatokat támogatta. Az albizottságok vezetői javaslata alapján június 10-ig Besenyei Lajos megküldi a IX. Osztálynak a programjavaslatot.

3. Szép Katalin ismertette az SJTB tervezett ügyrendjét, melyet a tagok – az előzetes véleményezés után – előzetesen, írásban megkaptak. Az ügyrend leírja a statisztika és jövőkutatás tudományterületek szerepét az SJTB szervezeti felépítésében és munkájában, a Bizottság, a vezetők, a tagok feladatait, jogait. Az előterjesztést az SJTB vezetősége már több változatban tárgyalta, a tagok előzetesen írásban véleményezhették.

Hozzászólások:

- Mivel a Bizottság feladatai közé tartozik a szakterületre vonatkozó könyv- és folyóirat kiadási terv véleményezése, Hideg Éva megkérdezte, hogy a IX osztály folyóirat finanszírozási tervében szerepel-e, s ha igen milyen módon open access folyóirat, hiszen az MTA is a Science Europe tagszervezetévé vált. Nováky Erzsébet válaszolt, hogy az osztály még nem foglalkozott a kérdéssel. Besenyei Lajos megígérte, hogy a vezetőség foglalkozik a felvetéssel és képviseli az ügyet az osztály előtt.

Határozat: A Bizottság egyhangúlag nyílt szavazással elfogadta az ügyrendet, és felhatalmazta a Bizottság elnökét, hogy küldje meg az MTA IX. Osztályának.

4. Szakmai program keretében Hajdu Ottó „Módszertani hozzájárulás a szegénység többváltozós statisztikai méréséhez” címmel tartott előadást. Az előadásban bemutatta az általa kifejlesztett GVIP (generalized variance inequality and poverty) többváltozós módszert az egyenlőtlenség többdimenziós mérésére. A GVIP figyelembe veszi a változók korrelációs rendszerét és aszimmetrikus eloszlását is. A javasolt mutató több, jelenleg is használt egyenlőtlenség-mutató általánosításaként értelmezhető. Ennek egy alkalmazása lehet a szegénység mérése a figyelembe vett változók transzformált eloszlásaira alkalmazva.

Hajdu Ottó a Statisztikai Szemle 2012. 90. évfolyam 9. számában „Többváltozós-többdimenziós egyenlőtlenség és a szegénység” címmel publikálta az előadásban

bemutatott eredményeit.

http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2012/2012_09/2012_09_789.pdf

5. Egyebek napirendi pont keretében Besenyei Lajos tájékoztatást adott az MTA fórumain folyó munkáról a tudományági nomenklatúra átalakításáról. A statisztika esetében a gondot az okozza, hogy a statisztika mint módszertani tudomány a matematikához is kapcsolható, ugyanakkor a Statisztikai Bizottság hagyományosan a IX. Osztályhoz tartozik, de hatóköre nem szűkül a gazdaságstatisztikára. Javasolt a „Statisztika” megnevezés megtartása. Ha ez mégsem lenne lehetséges, „Statisztika gazdasági alkalmazásai, módszerei, ökonometria” megnevezés is elfogadható. Feltétlenül szükséges, hogy a IX. Osztály gesztorságot vállaljon a statisztikai témákban, mint azt tette a jövőkutatás esetében. Célszerű lenne a tudományági besorolásokat a jövőben alapos elemzési munka eredményeire alapozni.

Az SJTB elnöke felkérte a tagokat, hogy nézzék meg az SJTB honlapjának kísérleti változatát, írják meg észervételeiket június 6-ig, hogy a szükséges javítások elvégzése után a honlap megkezdhesse működését. Ígéretet kaptunk, hogy az MTA IX. osztály oldaláról egy link mutat majd a KSH honlapján működtetett SJTB oldalra.

Besenyei Lajos az ülést bezárta.

Budapest, 2013. május 28.

Szép Katalin
titkár